СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 71. — Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 26. марта, 1924.

VOL. XXXII. — No. 71. — Jersey City, N. J., Wednesday, March 26, 1924. — THREE CENTS

СЕНАТ КАЖЕ ПОСТАВИТИ НАФТЯРА ПЕРЕД СУД ЗА НЕПОСЛУХ

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Сенат рішив нині 72 голосами проти 1 приказати своїй президії постаратися віддати перед суд за непослух сенатови відомого нафтяра Синклера, котрий не хотів відповідати на запити, ставлені йому підчас слідства перед нафтовим комітетом сенату.

Колиб суд признав Синклера винуватим, йому грозилаб кара 1,000 долярів готівкою та 12 місяців арештом.

БУДУТЬ ПОЗИВАТИ КРИМІНАЛЬНО НАФТЯРІВ-АРЕНДАТОРІВ

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Спеціяльні адвокати федерального уряду для справи нафтових аренд постановили почати проти вмішаних в нафтову аферу також кримінальний процес. Вони стараються, щоби процес почався дня 10. цвітня.

ЗЯТЬ ФОЛА БОЇТЬСЯ СВІДЧИТИ

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Сенатовий комітет для нафтових скандалів покликав на засідання затя бувшого міністра нутрішних справ Фола, але сей заявив, що він не буде зізнавати, бо боїться обтяжити себе своїми зізнаннями. Він сказав комітетови, що не знає нічого про нафтові справи. Є він митовим урядником на мексиканській границі.

ЗА ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Сенатовий комітет для фінансових справ постановив приняти назад податкові проекти міністра скарбу Мелона, та тим самим відкинути проект конґресмена Лонґворта.

НА ПОМІЧ НІМЕЦЬКИМ ДІТЯМ І ЖІНКАМ

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Палата послів ухвалила нині видати 10 міліонів долярів на закупно поживи для голодуючих дітий і жінок у Німеччині.

За внесеннем голосувало 240 конґресменів, проти всего 97. По одній і другій стороні голосовано без огляду на партійні угруповання.

ПРОВІДНИК ПРОГИБІЦІЙНОЇ АҐІТАЦІЇ ТАКИ ЙДЕ ДО ВЯЗНИЦІ

НЮ ЙОРК, 24. марта. — Найвисший суд нюйорського стейту розбирав нині відклик В. Г. Андерсона, прогибіційного провідника та бувшого суперінтендента Антисалюнової Ліґи, котрого кілька тижнів тому засуджено було на один до двох літ вязниці за надужиття фондів орґанізації. Суд признав першуросправу правосильною, і Андерсон буде мусіти сими днями почати відсиджувати свою кару.

УРЯД В ОБОРОНІ АМЕРИКАНСЬКОГО ТОВАРИСТВА

ВАШІНҐТОН, 24. марта. — Американський уряд уповажнив свого посла в Туреччині запротестувати проти розвязання відділу американського Товариства Молодих Християнських Жінок у турецькім місті Стамбулі.

ПІДЛОЖЕННЄ БОМБИ

МЕТУЧЕН, Ню Джерзі, 24. марта. — Нині по півночи вибухла тут на дорозі бомба, котра ушкодила один дім. Один нічний сторож бачив, як до сього дому підїхав автомобіль, і двох людий положили під нього пакунок. Поліція шукає тепер за розвязкою злочину та за злочинцями.

ПОТРЕБА МАТІРІЮ ВИНАХОДІВ

НЮ ЙОРК, 24. марта. — Прогибіційний уряд відкрив, що з Німеччини спроваджують до Злучених Держав у великій масі алькоголічне мило. Воно виглядає справді як звичайне мило, але коли його роспустити водою після поданих на ньому вказівок, тоді з нього можна дістати алькоголічний напиток, в якому є аж 67 процент алькоголю. Прогибіційний уряд признає се мило заборонене прогибіційним зоконом.

СУД НЕ ПРИЗНАЄ СИНІХ ЗАКОНІВ

НЮ ЙОРК, 24. марта. — Нюйорський міський суд розглядав нині позов поліції проти кількох музикантів за нарушенне недільних (так званих „синіх") законів, якого вони мали допуститися, граючи в неділю на похороні. Суддя заявив, що хоча музиканти справді нарушили „сині закони" своєю грою в неділю, однак їх протизаконне є так дрібне, що він не наложить на них ніякої кари.

СТРАЙК ТЕКСТИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ

ПРОВІДЕНС, Ровд Айленд, 24. марта. — Робітники ткальняної фабрики підприємства Кромтон Ко. в Кромтоні вийшли на страйк, бо підприємство відправило безправно шістьох робітників.

КОРАБЕЛЬ НАЇХАВ НА СКАЛУ

КІ ВЕСТ, Флорида, 24. марта. — Парохід Президент Монров наїхав на підводну скалу які 32 милі від міста Майемі.

Корабель наїхав на скали в зовсім спокійну погоду. На його заклики о допомогу поспішили зараз два менчі кораблі, і вони забрали на свої палуби всіх пасажирів. Їхав він з Ню Йорку в подорож довкола світа. Мав на собі 25 пасажирів та 160 мужа залоги. — Корабель, як доносять послідні телеґрами, затонув і лежить тепер у воді 18 стіп глибокій.

СТРАЙКИ РЕСТАВРАЦІЙНИХ РОБІТНИКІВ

НЮ ЙОРК, 24. марта. — Робітники цілого ряду богатих реставрацій на нюйорськім Бродвею покинули роботу, викинені підприємцями за приналежність до юнії. Межи инчим локавт замкнув також реставрацію, яку властитель подарував недавно своїм тром робітникам; нові властителі теж заявили, що вони не будуть наймати вейтрів та ніякої другої служби, що є членами юнії.

ВАРВАРСЬКА ПОГРОЗА.

ДІТРОЙТ, МИШИҐЕН, 24. марта. — Місцева поліція арештувала 23-літного Василя Симека, родом із Чехословаччини та паню Анну Гладикову, 25-літну уроженку тої самої держави, за те, що вони мали написати до Едсела Форда, голови Фордової Моторової Спілки, три листи, в яких вони жадали виплачення собі 1 міліона 50,000 долярів, загрожуючи, на случай непослуху осліпленнем троїх дітий Форда.

Поліція каже, що вона прослідила авторів листів при помочи знатока письма. Заарештований Симек, котрий приїхав до Злучених Держав всего 4 місяці тому, мав признатися на поліції до всего, заявляючи, що писати листи казала йому його хазяйка, пані Гладикова. Жінка сказала знова на поліції, що Симекови навприкрилася вже Америка, і він придумав написати сі листи, щоби в той спосіб американський уряд відправив його до старого краю. Поліція, однак, каже, що вона прослідила обоїх з місця, на котре вони приказали Фордови принести гроші.

ВІЧЕ В СПРАВІ БЕСАРАБІЇ.

Не давно відбулося в Москві віче, скликане радянською владою в бесарабській справі. Бесарабію репрезентувало поверх 500 осіб. На тому вічу ухвалено ряд резолюцій відносно окупованої Румунами Бесарабії. Одна з резолюцій взиває робітництво радянського Союза, щоби зажадало евакуації румунських війск із Бесарабії, якої населення бажає утворити на бесарабській території окрему молдавську радянську республику та прилучити її до рад. України. Само віче і винесені на ньому резолюції заслугують на увагу з огляду на близький речинець румунсько-радянських переговорів у Відні, де справа Бесарабії стане одною з найбільших спірних точок конференції.

НОВИЙ ЗЕЛІЗНИЧИЙ ШЛЯХ КОЛОМИЯ-КУТИ.

На засіданню комітету будови зелізничих шляхів у Варшаві вирішено меже інчими, щоб в короткому часі приступити до будови зелізничого шляху Коломия-Косів-Кути. З огляду на погані польські фінанси, годі передбачати, коли зачнеться пропонована будова того шляху, а якби вона й почалась, то крім „держави" будуть притягнені до покриття коштів сеї будови і місцеві заінтересовані круги, себто згадані .повіти, сільські громади та і круги торговельні.

ЗРІСТ КООПЕРАЦІЇ НА РАД. УКРАЇНІ.

З Харкова доносять що на засіданні сесії ради Виконспілки виявилося, що кооперація обєднує 300.000 робітників і близько 800.000 селян. Загальна сума оборотів в минулому році сягала 100 міліонів золотом, з чого більша половина припадає на низову кооперацію.

ЮВІЛЕЙ АКАДЕМІКА ЛОБОДИ.

Дня 16. лютого відсвятковано в Київі 35-літний ювілей наукової праці відомого українського вченого, члена Української Академії Наук в Київі, Лободи.

ЧЕРВОНІ ХРЕСТИНИ І ШЛЮБИ.

Большевики відкидають всякі церковні обряди, називаючи це релігійним дурманом. Але без обряду тяжко і вон видумали свій — червоний.

Хрестини називаються в них жовтини. Ці жовтини відбуваються в большевків так:

В якунебудь салю сходяться „куми" і гості; тоді родичі дитини показують їм свою дитину та питають, яке імя датиб новонародженому. Гості подають ріжні проекти і вкінці котрийсь одобрює. Тоді ціла саля співає многоліттє і підносить дитині дарунки. Імена виходять дуже дивачні. Борони Боже давати якесь імя з календаря. Воно мусить бути революційне, отже прим. Кім. (Комуністичний Інтернаціонал Молоді), або Леврик (Ленін, револющія і комунізм), Дисон (дитина соціяльного обновлення народу).

Те саме із вінчаннями. Двоє людий, які хочуть жити зі собою, заявляють це публично, а зібрана публика кричить „ура!"

ЕМІҐРАЦІЯ ЖИДІВ З УКРАЇНИ?

З Румунії повідомляють про масовий наплив туди Жидів із України й Росії. Причиною такої численної мандрівки жидівського елементу зі сходу на захід мають бути погроми, які спалахкотіли в ріжних місцевостях по всій території Совіт. Союзу. Совіт. власти безсилі припинити погромний рух, якого базою є антисовітські ферменти. Траґедія поґромів полягає головно в тому, що жертвою сліпої й варварської заїлости темних мас, паде, — як звичайно — найбіднійша жидівська верства, яка найменше є причасною у нинішньому стані кол. Росії. У погромницькій аґітації бере участь сила провокаторів.

КОМПРОМІТАЦІЯ ВІТОСА.

Дня 3. с. м. скликано в Бережанах віче „Пяста", на яке приїхав „сам" вержхославіцький царик Вінценти Вітос. Та замісць додати вічові блеску своєю „особистою" появою, Вітос викликав своїм виступом бурю. Віче перемінилось в один великий скандал. Один за другим із „людових" трибунів лаяли Вітоса ріжними малопарляментарними зворотами й колишній двохразовий премієр утік зі лолотолипої столиці з дуже неприємними вражіннями.

УКРАЇНІЗАЦІЯ СУДІВНИЦТВА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

На зїзді українських судовиків в Харкові виголосив комісар для судівництва Скрипник велику промову на тему українізації судівництва. Скрипник доказував, що політика русифікації погибла разом з царизмом. Теперішня національна політика радянського уряду видвигнула конечність запопадливої опіки, над потребами україськх мас. Йдучи послідовно у вище згаданому напрямі — уряд радянської Украни і комісарят судівництва вестиме на далі сильну українізацію судів. В инших ділянках державної адміністрації дала українізація блискучі успіхи. Вже тепер нараховується серед народнього учительства 87% українців.

РАДЯНСЬКЕ ЗБІЖЕ ЧЕРЕЗ ПОЛЬЩУ.

На днях заключено умову між зарядом польських зелізниць і радянським урядом в справі перевоза збіжа через Польщу. На підставі тієї умовк мають польські зелізниці в короткому часі перетранспортувати до Данціґа, Німеччини та в полудневo-західнім напрямі 3000 ваґонів збіжа. Цей транспорт коштуватиме рад. Союз поверх 3,000 міліярдів мп.

Чи Ви є передплатником „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕІ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з теперішних подій в старім краю.

Передплата виносить в Злучених Державах:

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіти і заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Звертаєсь увагу, що на кредит нікому не висилається часопись.

Гроші належить висилати враз з замовленнем на почтовий або експросовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

РОСІЙСЬКО-РУМУНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ У ВІДНІ ВІДЛОЖЕНО ІЗЗА СПРАВИ БЕСАРАБІЇ

ВІДЕНЬ, 24. марта. — Російсько-румунські переговори, які мали зачатись тут сьогодня, помимо відложено на пізнійше.

Причиною того є непорозуміннє у справ іБесарабії, бо Росія її не зріклась, а Румунія за жадну ціну не хоче її віддати.

СПРАВА ДРУГОЇ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛОНДОН, 24. марта. — Премієр Мекданелд заявив нині в палаті громад, що він не має відомостий, чи Америка готовиться дати почин до другої розоружної конференції, але він є за також конференцією.

ФРАНЦУЗИ КАЖУТЬ, ЩО АНҐЛІЯ ЗА НІМЕЧЧИНОЮ

ПАРИЖ, 24. марта. — Французські політики заявляють, що Велика Британія підпирає Німеччину проти Франції і тому Німці виявляють таку буту та самопевність у передвиборчій аґітації.

КОМІСІЯ ДОСА

ПАРИЖ, 24. марта. — Нині обновлено тут наради комісії знавців під проводом Американця Доса у справі німецьких „воєнних відшкодовань".

НАРАДА В СПРАВІ КОНТРОЛІ НАД ПРОДАЖЮ ОРУЖЯ

ПАРИЖ, 24. марта. — Тут відбувається нарада представників аліянтських і інших держав у справі контролі приватного виробу і продажі оружя й амуніції.

Нарада відбувається з рамени Ліґи Народів. Вона має зладити окремий договір, який Ліґа Народів предложить всім державам до підпису.

Америку заступає на нараді неофіціяльно амбасадор Джозеф С. Ґру.

В ОКУПОВАНІЙ РЕНЩИНІ ПЕРЕД ВИБОРАМИ

ПАРИЖ, 24. марта. — Міжаліянтська ренська комісія постановила, що кандидати до німецького парляменту можуть виступати в окупованій Ренщині і вести за собою аґітацію живим і друкованим словом, а не сміють виступати проти версайського „мирового" договору.

Про виступ на передвиборчих вічах вони мають повідомляти окупаційну владу 48 годин на перед.

ДВОХ НОВИХ КАРДИНАЛІВ В АМЕРИЦІ

РИМ, 24. марта. — Нині папа римський Пій XI іменував двох американських католицьких архиепископів, Гейса з Ню Йорку і Мунделяйна з Шикаґо, кардиналами.

Відзначенне відбулось серед небувалої старинної виставности і великого торжества.

При сій нагоді папа римський виголосив промові, в якій підніс заслуги американського католицького духовенства і вірних, а також цілого американського народу для голодних в европі. Американці щасливійші, казав він, помагають щедро Европейцям меньше щасливим. Вказав також на поміч Америки Росії.

РОСІЯ ЙДЕ ЗА ЛІҐОЮ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 24. марта. — Уряд советської Росії повідомив секретаріят Ліґи Народів, що він підпише умову в справі обмеження зоружень, яку Збір Ліґи Народів поручив усім державам.

Кромі Росії у справі прислали відповіди лише Бельґія, Фінляндія й Естонія.

НІМЦІ МАЮТЬ КАНДИДАТИ НА НАПОЛЕОНА

БЕРЛІН, 24. марта. — Одним з кандидатів до німецького парляменту є Луіс Гайсер, котрий називає себе провідником, спасителем, диктатором, цісарем, Бісмарком, Наполеоном, Христом, Месією і правителем німецького народу.

Він носить велику бороду ;говорить дуже образово і фантастично і запевняє виборців, що Німеччину з недолі не виведуть ані комуністи ані фашісти тільки він.

ЧОЛОВІК ЛІТАТИ-МЕ ЯК ПТАХ

ВІДЕНЬ, 24. марта. — Віденський Німець др. Раймонд Німфір щойно скінчив свої праці над новітнім літаком, котрий, як він каже, літає як птах.

Літак д-ра Німфера підіймається у воздух без розлету і спадає на землю без залету, наче птаха, тільки через піднесенне або розпостерте крил.

Він каже, що його літак крилами рівноважить у леті і зворотах таксамо як пташина. Також машина забезпечена перед упадком.

Винахідник глядає капіталіста, котрий основав би фабрику для виробу його літаків на більшу скалю.

СТАРИЙ ПАШІЧ УСТУПИВ

БІЛГОРОД, столиця Сербії (Югославії), 24. марта. — Весь югославянський кабінет під проводом премієра Пашіча вручив королеви свою резиґнацію. Всі міністри належали до радикальної партії.

СТІННЕС ЩЕ ДУЖЕ ХОРИЙ

БЕРЛІН, 24. марта. — Німецький міліярдер Гуго Стіннес перебув операцію в саnаторії в Груневальді під Берліном. Одначе він ще дуже хорий і мусить там остатись під опікою лікарів кілька днів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ РОБІТНИКИ Й ІМІҐРАЦІЯ.

—o—

Послідне число місячника „Американ Федерейшенист" приносить статтю Самуеля Ґомперса про іміґраційне питанне. З огляду на те, що „Американ Федерейшенист" є офіціяльним органом Американської Федерації Праці, а Ґомперс її головою, то сю статтю можна вважати у великій мірі офіціяльним голосом сеї великої орґанізації. Стаття виразно й писана з тим наміром, щоби дати вислів офіціяльному поглядови союза американських юній. Погляди статті се немовби погляди близько 5 міліонів робітників, зорґанізованих у Федерацію Праці, і як з такими буде з ними числитися конґрес, що тепер застановляється над новим іміґраційним законом.

Коротко зібравши се становище, воно противиться облекшенню іміґраційних обмежень, а стоїть за як найдальшим їх розширеннєм. Для свого становища Американська Федерація Праці наводить довгий ряд арґументів. Межи ними є старий, від ужитку аж майже споловілий арґумент американізації. Мовляв коли пустити з Европи нових іміґрантів, то їх найде сюди стільки, що їх Америка не потрафить переробити на Американців. Арґументу сього вживали досі залюбки ріжні патріотичні товариства та люди, патріотичні в розумінню шумного пустомельнтва. Се був арґумент ріжних політиканів, які таким базіканнєм показували свої безсонну журбу за будучність Америки, та всякі джабовці, що хочуть заробляти шпигуючи за „небезпечними елементами серед чужинців", і тому дивно стрітити його в органі робітничої орґанізації, яка сама немало натерпілася від тих заводових патріотів та шпигів.

Пережувавши в своїм роті пережутий вже другими арґумент Федерація Праці наводить далі вже й свої, питомо юнійні арґументи. Мовляв, колиб отворити широко границі краю, тоді сюди найшлоб стільки нових іміґрантів, що се відбилосяб дуже некорисно на Америці. Наперед, подешевілаб праця, бо нові робітники не знають умов американського життя та далися визискувати американським фабрикантам. Виходилоби з того, що нема в світі такого розумного робітника, як родовитий Американець. Тимчасом власне іміґранти думають про ту буцімто велику робітничу свідомість Американця так само низько, як Ґомперс думає про свідомість нових іміґрантів. По правді, і один і другий погляд се недовіря до чужинця, яке кожда думаюча людина повинна викинути собі з голови. Свідомість се не виключна прикмета Американця ні Европейця. Є там і тут свідомі і несвідомі люди. Є несвідомі серед іміґрантів, як є вони серед родовитих Американців, і тому свідомість нащіплювати можна не через замиканне іміґрації або викиданне родовитих Американців, а просто через нащіплюванне свідомости. Се Американська Федерація Праці повинна сказати собі отверто, не дурячи себе якоюсь свідомостю Американців.

Мовить далі Ґомперс, що навала іміґрантів грозить Злученим Державам політично. Мовляв, в Европі нема тепер політичного порядку. Мовляв, кождий іміґрант, що сюди прийде, принесе сюди в своїй душі заразки політичного неладу та перещіпить їх на американський ґрунт. В Америці може завестися революція, анархія, війни, — зовсім як в Европі. На ділі, в Америці неладу заводити не треба, бо тут вже досить є американського неладу, зробленого самими родовитими Американцями. Від ріжних нафтових, мувінґпікчерових і других скандалів, в яких всі герої майже без виїмку родовиті Американці, аж душно, а тут Ґомперс говорить про небезпеки від іміґрантів. Зрештою, чи можна сподіватися якої небезпеки від чоловіка, що втіче перед тою небезпекою до Америки? Чи можна боятися большевизму від чоловіка, що від большевизму побіжить аж за море? Чи можна боятися небезпеки насаджування польських урядових порядків від Українця, що перед сими порядками втече до Америки? Або хочби се був Поляк, то чи богато є можливости, що він чмихаючи від польських порядків за десяте море, тут їх буде заводити?

Та ще одно цікаве в арґументації Ґомперса. Ґомперс, видно, і самий бачить, що великої „небезпеки" для відкриття границь Злучених Держав для іміґрації нема. Отворенне границь тепер просто не є питаннєм дня. Американські політики сваряться не за нього, а за те, чи пускати людий після переписи з 1910. року, чи після 1890. року, себто чи пускати людий зі східної та полудневої Европи, чи може обмежувати після можливости іміґрацію до тих догоголових бльондів з північної Европи, щото мають мати такі великі талани до поступу. Якраз про се Ґомперс ні словом не згадує. Він бореться проти старих духів, яких він самий з гробу воскресив, але не вважає своїм обовязком сказати слова проти сього нового, нібито вченого погляду про висшість північної ясної раси. Від представника капіталістичної преси не можна сподіватися нічого инчого, але від офіціяльного орґану союза робітничих юній можна ждати відважного протесту проти нового наукового гумбуґу.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

ЗОВНІШНІ ВИГЛЯДИ.

Макдонельд і автономія Східної Галичини.—„Ческе Слово" й справа Бесарабової.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Опікшись на молоці, ми почали дмухати й на воду. Не осягнувши свого на форумі „великої" політики, ми впали в резиґнацію й зовсім махнули рукою на ту політику. Як кожда крайність, це також помилка. „Велика" політика істнує, і з нею треба числитись.

У кождім разі є фактом, що та „велика" політика ще числиться з нами. Українське питаннє в цілім своїм обсягу, як проблема визволення й удержавлення 40 міліонового народу, перестало для неї істнувати. Але **окремі українські питання** раз-у-раз поновно звертають на себе її увагу.

Особливу увагу звертає на себе останніми часами справа— Східної Галичини. Доводиться зробити павзу перед цим словом, бо численні розчаровання зробили нас неймовірними й скептичними. Але тим не менше це так. Проблема Східної Галичини, **найбільш пекуча й дозріла зі всіх українських проблем,** все не хоче піти у безвість і все, як нечиста совість, трівожить спокійний сон европейських державних мужів.

Можливо, що якраз ця справа все знов виринає не стільки з симпатії европейських політиків до нас, скільки з їх антипатії до Польщі. Та що з того! Добрий адвокат усе стараеться викликати антипатію суддів до противної сторони, й коли це йому пощастить, то він уважає процес наполовину виграним. Значить, це не аби-який атут.

Нагоду до цих міркувань дають дві події з останніх днів. Першою з них є **виступ Макдонельда в справі автономії Східної Галичини.** Як повідомляє варшавський „Пшеґльонд Вечорни", у польських соймових кругах викликала велике занепокоєннє звістка, що **анґлійський міністер-президент Макконельд підчас своєї останньої розмови з польським амбасадором Скірмунтом указав на конечну необхідність здійснення давньої соймової постанови про уділенне автономії Східній Галичині.**

У правдивости цеї звістки нема підстави сумніватись. Макдонелд має ту перевагу перед иншими европейськими політиками, що він дійсно знає східну Европу. Він має ще другу перевагу, що в своїй політиці **хоче** додержувати певних засад. Ще перед роком Макдонелд писав дуже немилі для Польщі статті й спеціяльно вказував на ненормальне положенне на т. зв. „східних кресах".

Коли по відомій промові Гендерсона Скірмунт розлетівся до Макдонелда й став йому грозити, що польський уряд буде змушений податись до демісії, як що Анґлія висловиться за перегляд мирових договорів, то очевидна річ, що Макдонелд нічого иншого не міг зробити, як нагадати Скірмунтови про Східну Галичину. Це була блискуча відповідь. Вона враз протверезила польського амбасадора й так на нього вплинула, що він негайно подався до Варшави, щоб особисто про це повідомити уряд. А що нема нічого тайного, що не стало-б явним, то за кілька днів виявилась і ця таємниця, і звідси — „велике занепокоєннє в соймових кругах"...

Чи була Макдонелдова заява виконаннєм морального обовязку чи тільки ловким шахматовим ходом — хто на це дасть відповідь? Але в світлі цього факту наше знеохоченнє до „великої" політики все-таки виглядає трохи невчасним.

Друга подія — це **виступ „Чеського Слова" у справі безталанної жертви ляцького садизму Ольги Бесарабової.** „Ческе Слово" є орґаном чеської соціялдемократичної партії й разом з тим орґаном чеського міністра закордонних справ д-ра Бенеша. Перед тижнем у цім орґані була вміщена велика стаття п. н. „Переслідуванне Українців у Польщі". Стаття була спеціяльно присвячена справі Бесарабової, причім справу освітлено не за польськими, а за українськими жерелами. Наприкінці було сказано:

„Подібні траґедії, ганебні для европейської культури й для держави, в якій вони відогрались, не повинні поминути безслідно. Коли нема иншого форуму, який міг би тут винести справедливий розсуд, то справа мусить бути порушена перед Союзом Народів".

Знова й тут не можна з певністю сказати, чи це тільки дипльоматична погроза на польську адресу перед остаточним вирішеннєм справи Яворини — чи маємо тут до діла з проявом ображеного морального почуття, на якім можна щось будувати. Але й цей факт, як би його не тлумачити, все-таки наводить на думку, що українське суспільнтво трохи переборщило в своїй раптовій відразі до „високої" політики.

Прага, 11. березня.

Радянин.

НІМЦІ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ

Дойтше Медіцініше Вохеншріфт, поважний німецький науковий медичний орґан, помістив обширну статтю „про українське медичне життє на українських високих школах". Стаття вийшла теж і окремою відбиткою. Подаємо з неї те, що там написано про медичну науку на українському львівському університеті.

„Страшне положенне (медичної науки!)— пишеться там — у Польщі, де живе 8 міліонів Українців. За часів австрійського правління був львівський державний університет утраквістичним, були на ньому катедри з українською і польською викладовою мовою. Після розвалу Австрії і з вибухом польсько-української війни в рр. 1918—1919 Поляки перемінили той університет на чисто польський і заборонили українським студентам вступ до нього. Тому Українці заснували свій власний приватний університет і політехніку, які мимо неймовірних поліцайських переслідувань (арешти, кари на професорів і студентів, викидання поза межі Польщі) ще до тепер — отже четвертий рік — істнує. На цьому є записано понад 1000 студентів.

На цьому університеті є і медичний відділ з 200 студентами. Одначе не повний, бо має лише два перших роки медичних студій. Деякі европейські університети визнають студії того університету.

Накінець треба зазначити характеристичне становище польських учених кругів. Це становище є зовсім протилежним до того, яке займали колись у царській Росії російські учені круги.

Коли з початком світової війни царський уряд почав завзято переслідувати всі українські культурні установи, то російська Академія Наук в Петербурзі виступила остро проти таких переслідувань в окремо опублікованому меморіялі. А коли в 1918 р. повстала українська Академія Наук в Київі, то російська Академія Наук відкомандирувала до неї всіх своїх членів Українців, а заступник голови тої останньої акад. Вернадський став головою української Академії Наук. А як заховуються польські університети і польська Академія Наук в Кракові? Дотепер всі вони мовчали, а заступник їх проф. др. Ґломбінський яко польський міністр освіти видав в осени 1923 р. розпорядок, на основі якого всі українські професори, що є на державній службі, будуть звільнені з посад за те, що працюють на українському університеті, а професори, політичні еміґранти, з Наддніпрянської України будуть видалені за те саме поза межі польської держави".

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ЩЕ ПРО МАҐАТМУ ҐАНДІ

Маґатма, велика душа, промовила до сердець триста міліонів людей і пробудила приспаного великана — Індію. З уст до уст і від серця до серця, летить по Індії імя Ґанді. Дванацять міліонів Індійців глядить сьогодня на Ґанді, як на свого пророка, свого народнього вожда. З кожнім днем збільшуеться число його прихильників.

Мала постава, дрібне майже жіноче лице, ніжні черти. У цьому бронзовому лиці все є ніжне і мягке. Великі чорні очі глядять у далеку будучину. В його очах відчуваете всю рішучість чоловіка, котрий вірить, бачите безмежній видокруг його духа.

Моґандас Карамчанд Ґанді, котрого Індійці прозвали Маґатмаю — великим духом — народився 2. жовтня 1869 р. Походить із поважної семі, котрої члени були й першими міністрами в індійських князів. Як богато молодих Індійців, пішов Ґанді за волею своїх батьків на студії до Льондона. Вони хотіли зробити з нього одного з цих добре ситуованих адміністративних урядовців у Індії. Такі урядовці то необмежені пани на провінції й мають славне імя. Коли молодий Ґанді відїздив до Льондона, мусів обіцяти своїй ненці, що не матиме ніяких взаємин із ніякою жінкою в Европі. Ґанді додержав свою обітницю. Виучив право й вернувся у Індію.

Европейська культура зацікавила його вельми. Віддався пильно студіюванню її. Вже тоді найбільше цікавився вірою і полюбив христіянство. Це чисте христіянство, яке міститься у Христовій науці. Передусім „проповідь на горі" зробила на Ґанді величезне враження. Головною основою релігії Ґанді було: „Не протився злу, а вдарить хто тебе в праве лице, настав йому й ліве. Любіть своїх ворогів і моліться за них, котрі вас переслідують". Цей прінціп присвоїв собі Ґанді, ідентифікував з прінціпом Толстого. Ґанді переписувався з Толстим. І зробився Ґанді найбільшим посієм Христової любови. Цей прінціп виростав у нього, всетаки у духовному Бгаґавадіти (Пісня Божества, часть VI. книги Магабарати), котра пробудила прінціп Христа. Сильно вплинув й твір Толстого „царство Боже внутрі вас".

Одначе то була лише фільософічна основа Ґандієвого виступу. Головним мотивом були терпіння Індійців. Головно в Йоґанісберґу (в Півд. Африці) де Ґанді зачав свою адвокатську практику, переживав із індійською еміґрацією — котра була тут численна — найстрашніщі терпіння. Індійців уважали за людей гірших від Індіянів. Ґанді ставав отверто в обороні гноблених Індійців. За це вязнили його кілька разів. Тут дозріла в ньому ця величезна, невисловлена постанова, боронити пасивну резистенцію (спротив). А ця тиха пасивна реакція перемінилася в загальну боротьбу, яку Ґанді переніс у саму Індію з гаслом: „noncooperation".

Ґандієві прінціпи, взяті як гасло народнього спротиву, узмістовлюються в двох словах: „свадеші" і „оґімса".

„Свадеші" значить бойкот анґлійських виробів. То є одна з головних економічних основ спротиву. Ці економічні прінціпи розвинулися в цілу систему, цебто освободити Індію з економічної зависимости від Анґлії. Таку еманципацію бачить Ґанді не лише в боротьбі проти всякої машинізації й індустріялізації, котра перемінює людей у невільників. Він є також проти залізниць, фабрик і винаходів. Ґанді бажає домашнього промислу, котрий все вистарчав для Індії, а не було голоду так як сьогодня. Хотів би оберегти Індію від експльоатації чужинців, котрі допроваджують її до жебрацького кия. **„Риж, котрий ви їсьте так безжурно в Европі, ви відняли від уст цьому найубожшому з найубожших: індійському хліборобови, жнива якого не вистарчують йому навіть щоби заплатив податок „*in natura*"** — говорять Ґандієві „нонкооперативці". Свадеші мають за ціль: піднести домашній індійський промисл, який почав підупадати наслідком великого припливу дешевих европейських виробів. Ґандієві сторонники мусять робити собі все самі — і одіння й обуву. Ґанді живе вельми скромно. Трохи овочів, то вся його страва. Колись богатий чоловік усе роздав — а радістю його було, не мати ніщо більше, лише це що потрібне для життя.

На економічному чолі замітна сильна Ґандієва акція — анґлійська торговля підупадає, домашній промисл просперує. Головно 1920 і 1921 року завершилася ціла акція загальним бойкотом. Тоді дійшло до цього, що Анґлійці арештували Ґандія.

„Аґімса" значить: „Не убий" В цих словах узмістовлюеться весь прінціп Ґандієвої фільософії, провідна думка індійсього спротиву.

„Non-resistance non-violence, non-cooperation" без спротиву, без насилля, без співпраці — проповідує Ґандіїв приказ. Дванацять міліонів людей зрозуміло це так, що то значить іще більше терпіти, але лучитися щодо касти й віри, лучитися під своїм гаслом любови свого рідного. Всі Ґандія вважають пророком Індій.

Ґанді каже: „Маємо лише одного Бога, якого находимо в корані, біблії, Зент Авесті, талмуді і блаґавадіті. Це Бог Правди й Любови. Не можу погорджувати Англійцем і яким иншим чоловіком. Я писав і говорив богато проти анґлійських інституцій, головнож проти цих, котрі вони ввели в Індіях. Так робитиму й дальше поки житиму. Не вважайте мого осуджування системи, осуджуванням людини. Так робитиму аж до кінця мого життя. Моя віра каже мені, любити його — чоловіка як себе самого".

Цей Ґанді — як звісно — був засуджений на шість літ вязниці.

—o—

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА
НА РІК 1924.
ЦІНА - - - - - - - - 50 ЦЕНТІВ.

БУЗЬОК, ГУМОРИСТИЧНИЙ КАЛЄНДАР

Перший український ілюстрований гумористичний календар в Америці, котрий містить в собі 90 дуже цікавих образків, 36 дотепних віршів, 45 цікавих приповідок і 150 довгих і коротких ганрих та цікавих оповідань.

Тому, кождий хто хоче розірвати собі тугу та розвеселитись, хай зараз собі його замовить.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Повідомляємо своїх покупців, що маємо на складі лише повисше оголошені Календарі; всякі другі Календарі краеві вже вичерпані.

НА ВУЛИЦЮ!

Ляцькі власти у Львові замучили в нечувано звірський спосіб безборонну українську женщину. Тільки у підлій нації трусів міг сповнитися оттакий злочин. Навіть дикуни не мучили би безпомічної жінки. Поляки дали отсим доказ, хто вони є, а саме племенем звірюк які не варта жити на волі, які мусять бути під кнутом, щоб заховуватися як люди. За цей злочин Українці мусять відплатити, як належить. Замучена Ольга Бесарабова, еї муки і смерть, кличуть до усіх нас о пімсту. **Українці в Америці мусять подбати, щоб у кожній американській часописи був поданий докладно цілий факт тортур з подробицями. Орґанізація „Обеднанне" мусить негайно вислати делеґацію до Вашингтону і спитатися нашого уряду, чи віддав наш нарід Ляхам на оттаку поталу?!** Мусимо спитати д. Гюза, чи його совість спокійна, що передав Українців „шляхотному лицарському" народови у „братерські обніми". Мусимо порушити усі середники, щоби усі Американці могли довідатися, яка „симпатична" отта Польща,яку вони створили і вивінували чужим добром.

Нині вже богато з нас є американськими горожанами. Сотки наших хлопців впали на війні під американським прапором. Ми мусимо стати в обороні нашого народу як американські горожани. Мусимо сказати урядовцям, що вони сповнили страшний промах, коли віддали наш нарід на знущання нашим відвічним ворогам. Мусимо виступити сміло, **мусимо виступити громадно й на вулиці американських міст**, щоб ціла Америка дізналася про страшні муки бл. п. Бесарабової а й цілого нашого народу.

Тепер саме найлучша пора для публичної демонстрації проти такого страшного акту, який міг мати місце хиба в середних віках. Запросім на наші масові віча визначних Американців і на тих зборах подаймо в англійській мові голі факти тих мук, які Ляхи завдали бідній українській мучениці.

Коли Американці довідаються, що Поляки учинили з українською жінкою, тоді напевне повірить у всі звірства, які досі мали тільки за видумки та пересаду.

Нехай страшні муки бл. п. Бесарабової не покутують тільки у безсильній злобі на стовпцях українських часописів.

Українки-Українці! Пора зачати розбивати Польщу, цю страшну тюрму народів, яку помогло створити американське урядництво. Нехай знають громадяни Америки, хто є Ляхи, їх власти й їх держава. Хай читають американські жінки, хай слухають їх діти, як люто, як вирафіновано, як болюче і як страшно вбивали ляцькі душегуби слабу женщину!

Нехай не буде ні одної місцевости, щоби не урядила публичної демонстрації проти Польщі з приводу замучення бл. п. Ольги Бесарабової.

Використаймо страшну траґедію на це, щоби розкрити очи американській публиці на цю злочинну державу, якою є Польща. Край, у якому мають місце оттакі страхіття, не повинен бути визнаний ніякою цивілізованою державою.

Виходім на вулицю з кличем: На погибель Польщі!

Чуй Дух.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. Дж. Тов. Вільні Козаки села Росільна, від. 196 повідомляе, що чвертьрічний мітинґ відбудеться о 3. годині попол. в неділю, 30. марта в церковній гали при Ґрін і Сусекс ул. На порядку нарад звіт контрольної комісії і уряду і ще инші важні справи. Буде принимание нових членів до У. Н. Союза і Товариства без вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Д. Костюк, пр.; І. Марусин, секр.

ЗАХОДОМ УКР. ГР. КАТ. ПАРОХІЇ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.
відограє Співацьке Товариство ім. М. Лисенка
В СУБОТУ, ДНЯ 29. МАРТА 1924
В WHITE EAGLE HALL,
335-337 Newark Avenue, - - Jersey City, N. J.
„ЦАРИЦИНІ ЧЕРЕВИЧКИ"
народна українська комедія в 5. діях яку написав Волод. Держирука
(після славної повісти М. Гоголя „Різдвяна Ніч").
Режісер і дірiґент п. А. Ґела. — Початок точно о год. 7.30 веч.
Перворядні місця $1.00; другорядні 75 ц.; Ґалерія 50 ц.
Вступ для дітий 15 центів.

Є це дійсно займаюча і гарно оброблена комедія переплітана сольовими піснями, парубочими та жіночими гуртовими хорами в якій візьме участь понад 30 осіб.

Ся комедія, написана висше згаданим автором, відай чи не пораз перший буде виставлена в Джерзи Сіті і околиці.

ПОЗІР! Пасейк, Кліфтон, Патерсон, Ґарфілд, Валінґфорд і пр.
ЛІҐА АМЕР. ГОРОЖАН УКР. ПОХОДЖЕННЯ З НЮ ЙОРКУ
відограє пораз перший в Пасейку
ПОВСТАНЦІ
трагедія в 5-ох діях зі сучасного життя українського народу в Галичині
В СУБОТУ, ДНЯ 29. МАРТА 1924
В ШКОЛІ СВ. НИКОЛАЯ, 212 ПРЕЗІДЕНТ СТ., ПАССАЙК.
Початок о годині 7.30 вечером точно. ВСТУП: 75 і 55 цнт., діти шкільні 25 ц.
—— Штука відіграєсь наочними свідками. ——
Запрашаєсь всіх до численної участи.
71,73 Ліґа Амер. Горожан.

Маю богато ріжного рода бизнесів, домів і фармів по приступних цінах до спродажи. Виробляю позички, роблю всякі угоди і контракта. Асекурую від огню доми, меблі, автомобілі і т. и. Всякі правні поради і інформації уділяю безплатно.
WALTER KOSTETSKI,
Notary Public, Business and Real Estate Broker
4309 GERMANTOWN AVENUE, PHILADELPHIA, PA.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Заінтересованнє Україною. — Надто щира ґромова.

Останній випуск мінхенського видавництва „Sueddeutsche Monatshefte", в цілости посвячений питанню німецько-українських взаємин. На чолі випуску фіґурує загальний напис: „Україна і будуччина Німеччини".

На цілість цього випуску складається цілий ряд статтей ріжних письменників. І так др. М. Шпан, професор кільнського університету, пише про післанництво Німеччини в середній Европі, відомий нашим читачам знавець України др. П. Рорбах говорить про Україну як европейську квестію, др. Г. Майсінґер займається німецькими інтересами на Україні, Вернер Брахт остерігає перед відбудовою Росії Чехословаччиною, ґен. Гавсгофер займається поняттям тзв. Евразії, т. зн. Европи і Азії як цілости, а др. Адольф Дір розглядає питання, чи Україна є батьківщиною Індо-ґерманів.

Др. П. Рорбах пише:

„Хто знає Україну і українство, той ані на хвилю не попаде в помилку, щоби думати, що Східна Европа колинебудь в будуччині може знову стопитися в одну величезну державу, як це було в XIX. ст... Тих 40 міліонів Українців під пануванням Оовітів і Польщі творить однородну цілість і національну єдність. Ані Польща, ані Москва не є державними творами, які в теперішній постаті заповідали би трівку будуччину. В інтересі Сходу і Німеччини є, щоби Східна Европа не творила одною силою обнятої брили, тільки щоби гурт більших і меньших держав, яких національні цили і змагання взаїмно рівноважились би і частинно йшли рівнобіжно з німецькими... Україна є ворогом Польщі, а Польща є шулікою, що жре німецьке тіло..."

„Кожне слово — додає від себе пос. Сдроньскі — є гідне того, щоби над ним задержатися, надуматися, скупчити волю. В такому докладному розгляді не важко буде ствердити відразу, скільки в тих висновках про 40 міл. український нарід є правди, а скільки бажань".

Дальше в статті Вернера Брахта говориться про намагання Чехо-Словаччини відбудувати Росію. Чехи пригортають до себе не тільки Москалів і Білорусинів, але головно Українців, а тимчасом Німці в повоєнних часах поводилися з українськими інтелектуалістами, як з чужинцями, тим чином викликуючи в них нехіть до Німців.

Редакція „Sueddeutsche Monatshefte", на вступі до статтей зазначує:

„Здається нам, що є на часі, щоби українську справу втягнути в коло політичного чуття Німців. Вправді ми ще не дали собі ради з власною хоробою. Але надійде день, коли Німеччина на шматки пірве версайські кайдани. Тоді повинні ми знати всі шляхи до будуччини, щоби йти властивою дорогою".

ЧИ ЖИЛИ НА ЗЕМЛІ ВЕЛИКАНИ?

Над цим питанням учені сперечалися вже більше разів, а антропольоґи ломили собі голову, коли кости якогось великого ссавця взяли за кістяк первісного чоловіка. Тоді наука мусіла справляти похибки. Були такі вчені, котрі говорили, що перші люде були високі на 40 метрів, а потім росли все менше, аж вкінці осталися такі як є сьогодня. Декотрі цю обставину хотіли приписати релігії й заявляли, що після того, як Христос прийшов на землю, величина людей не буде вже більше меншати. „Ле етюд біольоґік" пишуть, що великанська будова тіла богато загинувших і тепер іще живучих сотворінь значно змінилася, аж вкінці величина чоловіка осталамайже одна, очеркнена. Великани то лише витвір народньої або поетичної уяви (фантазії). Треба би лише сконстатувати — пише згаданий часопис — де зачинається великанська будова, а що є правильна величина? Все були дуже великі чоловіки й жінки, а люде одного народа є пересічно більші як другого. Так у головному люде жовтої раси низші як кавказької. Японці й Ескімоси майже самі низькі люде. В Европі пересічно найвисші є Москалі, середньої величини є мешканці Середньої Европи, а низькі люде на півдні. Карлики й великани є між чорними. Здається, доказано, що найбільше їх між Патаґонцями, мешканцями Огнистої Землі. Поодинокі люде, висші як на два метри, були все і майже в кожньому народі, але народа з самих великанів нема і ніколи не було.

БІГМЕ.

Батько: Не бігмайся Івасю, бо то гріх.

Син: Але гріх?!

Батько: Бігме, що гріх!

ДАРОМ!

СЕЙ 8 КВАРТОВИЙ ГОРЩОК
ЗА 135 ЗНАЧКІВ З
STAR І MAGNOLIA МОЛОКА

Ви дістанет повну вартість гроший лишень коли купуєте наші вироби Згущеного Молока бо се є знак щадження гроший як також добра якість. Горщок який бачите на повисшій ілюстрації є лишень одним з богатьох цінних премій які Ви можете дістати щадячи значки з наших бляшанок. Сей горщок є роблений з тяжкого металю і має накривку та ручки по боках. Ми пропонуємо Вам познакомитися з нашими виробами бо знаємо, що Ви потребуєте сего рода горшків.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА

Коли виповните купон в сім оголошенню і підете з ним до найблизшого премійового склепу, як нисше вказано або пришлете його до нас, одержите Ілюстровану Премійову Лісту та Спеціяльну Премійову Карту, яка буде варта 10 дарових значків. Лишень одна така премійова карта буде принята від костумера з 40 або більше значками. Будь котрий з наших Премійових Склепів виміняє сю карту враз з ощадженими Вами значками з бляшанок. Коли у Вашій місцевости нема склепу де можна виміняти ті значки і Спеціяльну Премійову Карту, пришліть се до нас враз з числом премії зазначеної в Ілюстрованій Премійовій Лісті а ми вишлемо Вам сю премію даром і оплачено.

NEW YORK CITY, N. Y.
44 Hudson Street near Duane Street
434 West 42nd Street near Ninth Avenue
1427 Third Avenue near 80th Street
61 East 125th Street near Madison Avenue
578 Courtlandt Avenue near 150th Street, Bronx

BROOKLYN, N. Y.
570 Atlantic Avenue near 4th Avenue
2 Sumner Avenue near Broadway

LONG ISLAND CITY
44 Jackson Avenue near 4th Street

JERSEY CITY, N. J.
350 Grove Street near Newark Avenue
584 Summit Avenue near Newark Avenue

NEWARK, N. J.
23 Warren Street near Washington Street

BAYONNE, N. J.
325 Broadway near 15th Street

Ми запрошуємо Вас також відвідати наші склепи, чи з значками чи без них, та оглянути наш склад ріжних гарних премій які можете набути разом за значки.

КУПОН
Borden's Premium Co., Inc., 44 Hudson St., N. Y. C.
March 26, 1924
Сей купон мусить бути виміненний протягом 15 днів від повисшої дати на Спеціяльну Премійову Карту.
ІМЯ .... Ч. 4
АДРЕСА .... Ukrainian

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

XI. (1897—1899).

(36)

Загальна Українська Орґанізація. — О. Кониський. — П. Житецький. — М. Лисенко.—Продаж землі в Перешорах і купівля Кононівки.

Літом, 1897 року, коли у мене в Перешорах гостював М. Ф. Комар, несподівано приїхав до мене О. Я. Кониський, відомий письменник та український громадський діяч, вкупі з молодим тоді ще струдентом, С. О. Ефремовим. Вони обидва хворі їхали тоді через Одесу до Криму і заїхали до мене, щоб приєднати мене до Всеукраїнської Загальної Орґанізації, яку задумали орґанізувати Кониський з В. Б. Антоновичем. Він росказав нам з Комарем, що вони думають зорґанізувати в одну громаду всіх свідомих Українців порозкиданих на всьому просторі російського царства і з тою метою порозсилали в ріжні сторони аґентів-емісарів, яким дали адреси і рекомендації до відомих їм Українців, запрохуючи всіх на установчий зїзд, який має відбутися у вересні в Київі і прочитав нам проект уставу тої орґанізації. (На жаль нема у мене того уставу, та сумніваюся, чи й є він у кого небудь).

Вислухавши устав, я звернув увагу на те, що ця орґанізація може внести дезорґанізацію в істнуючі подекуди громади, бо складається з поодиноких членів, а тим часом багато Українців вже належать до громад; то краще було-б витворити орґанізацію з істнуючих вже громад і подбати, щоб у всіх більших містах України свідомі Українці орґанізувалися-б в громади і тоді скликати вже на зїзди делеґатів від громад. І Комар і Ефремов цілком згожувалися зі мною, але Кониський доводив, що багато свідомих поодиноких Українців, живучи по всяких глухих закутках, відриваються від українського руху, затераються місцевими обставинами і навіки губляться для українського народу і для української справи. Я відповідав на це, що громадки можна признати за правомочні, коли вони мають хоч по три члени; що поодинокі особи з близьких міст можуть складати повітові громади, зїзнатися по скілька раз на рік на засідання, або хоч для вибора делеґата на зїзд, а потім після зїзду для вислухання справоздання і т. д. По відїзді Кониського, Комар пояснив мені, що Кониський очевидно не хоче, щоб Київська Громада ін корпоре ввійшла в орґанізацію, а через те й стоїть непохитно на прінціпі орґанізації поодиноких осіб, а не громад. Кониський ще за часів Драгоманова, росходючись з ним радикально в поглядах, вийшов з Київської Громади і з того часу з більшістю членів її, вважаючи їх за „Драгоманівців", не зустрічається і не може їх переносити. Антонович теж вийшов з Київської Громади через те, що Громада не прийняла його ученика і улюбленика Арабажина, і з того часу неприхильно ставиться до багатьох членів Громади, хоч все таки він належить до редакції журналу „Кієвська Старина", що видає Громада.

На той установчий зїзд ні я, ні Комар не мали охоти їхати, не обрадивши цього питання у своїй Громаді, вважаючи себе звязаними і не вільними входити в инші орґанізації без дозволу своєї Громади.

Потім я довідався, що на тому першому зїзді (1897 р.) не було членів ні Київської, ні Одеської, ні Петербурзької Громад; члени зїзду певні були, що Київська Громада бойкотує зїзд через те, що він скликаний Коніським і не хоче вступити в орґанізацію, вважаючи, що вона засновується для того, щоб підірвати авторітет Старої Київської Громади, яким вона віддавна користувалась в українських сферах. Як вони поясняли відсутність одеських громадян — не знаю, а про істнування новозаснованої Петербурзької Громади, певне мало хто з приїзжих з глухих закутків і чув. На зїзді тому було, кажуть, до 50 душ з ріжних кутків України і постановлено на йому закласти орґанізацію по пропонованому уставу і висловлено бажанне притягнути до орґанізації і членів істнуючих громад; рішено заснувати свою книгарню, а понеже дозвіл на книгарню добути дуже тяжко, то постановили просити редакцію „Кієвської Старини", аби вона передала загальній орґанізації свою книгарню, але під своєю фірмою. Вибрано Раду в яку ввійшли: Е. Тимченко, М. Кононенко, др. О. Черняхівський, О. Бородай, що оселився в Київі. А В. Б. Антоновича, П. Г. Житецького та М. В. Лисенка вибрано за почесних членів і, на диво, та й на жаль, Кониського, ініціятора та орґанізатора тої орґанізації, не обрано не тільки на почесного, а навіть і на звичайного члена Ради. Це свідчить про те наскільки Кониський був непопулярний на Україні, а тим часом, безперечно він був щирим, працьовитим Українцем, який за своє життя багато зробив для українського відродження. Непопулярність Кониського треба пояснити почасти тим, що він раз-у-раз різко виступав проти Драгоманова, коли той ще був у Київі, а потім і проти Франка, Павлика і взагалі проти радикальної партії, вважаючи, що вона вносить розбрат в ряди Українців. Такої самої думки держався і П. Житецький та й багато старших Українців і мені якось прийшлося доводити йому, що такими поглядами старі Українці відвертають від себе молодь; що навпаки, в рядах Українців повинна бути такаж діференція як і в инших народів; що й у нас повинні бути такі-ж самі партії. як і в людей, щоб наша молодь не тікала до російських партій, а мала-б відповідні свої, тоді тільки число свідомих Українців буде збільшуватися, а не так, як досі було, що українство представлено у нас тільки старшими людьми, а молодь вся ступає до російських соціялістичних партій; тому то я дуже співчуваю Галицькій Радикальній Партії і замірам нашої молоді заснувати українську Революційну Партію. Але Житецький не згоджувався зо мною і до самої смерти був тої думки, що український рух, чи як він казав — „українофільський", повинен бути тільки культурний

Житецький був сам, справді, частоящим останнім могиканом старого „українофільства", він навіть і говорити не міг по українському на теоретичні абстрактні теми і тільки звичайні, короткі обиходні фрази говорив українською-полтавською мовою. Коли я якось приїхав до Київа, коли там грав І. К. Карпенко-Карий, то ми з ним ходили до Житецького і В. Б. Антоновича то й тоді мені кинулася в очі різнація між цими двома найвидатнішцими тодішніми стопами Українства. Антонович вже й тоді був справжнім Українцем, не тільки своєю чисто українською інтеліґентською мовою, але й світоглядом, бо він, буваючи в Галичині, бачив, що там українське життя постепенно входить в державне русло, чи корито, і колись настане такий час, що й по цей бік Збруча воно прийме такий самий характер. Хоч в своїй знаменитій полемічній брошурі з українофобом проф. Флоринським „По вопросу о галицком литературном языкѣ" він не говорить про це (що йому молодь ставила особливо тоді в вину) але не писав він того тільки з цензурних умов, а в дійсности він певен був, що український рух колись прийме і політичний характер. Житецький-же як я казав, рішуче відпекувався від політики і тому раз-у-раз був на чолі тої течії в Громаді, яка не згожувалася і ворогувала з Антоновичем. Житецький цікавився тільки фільольоґічними та літературними питаннями на українському полі і коли познайомився з К. Карим то, вихваляючи песи його з літературного боку, найбільше допитувався у нього про деякі вирази і граматичні форми, які вживає той в своїх пюсах і чи єсть вони в тій місцевости Херсонщини, де жите К.-Карий. Так само цими-ж питаннями особливо цікавився І. С. Нечуй-Левицький, коли ми побували у нього. А В. Б. Антонович найбільше цікавився тим, що наштовхнуло К.-Карого, секретаря поліції на українство і на соціяльні теми, які він зачіпає в своїх песах, поскільки це дозволяла цензура. І коли довідався, що К.-Карий був у близьких відносинах колись з Пільчиковим, а тепер з д-ром П. І. Михалевичем, то зрозумів, що це є результат впливу цих двох найвидатніщих пропаґаторів ідеї українського національного відродження, бо добре знав їх обох.

О. Я. Кониського можна поставити, по світогляду, по середині між Антоносичем і Житецьким, бо він був не „українофілом", а справжнім Українцем, але виключно культурником. А тим часом громадянство українське ставилося з більшою симпатією до Житецького, ніж до Кониського, не дивлячись на те, що Кониський раз-у-раз проявляв більше заінтересовання українським рухом і раз-у-раз мав зносини з молоддю особливо з Духовної Семинарії та Академії, орґанізував її в громади, освідомлював її і взагалі мав багато духовних учеників, але через свою несимпатичну вдачу, майже раз-у-раз з своїми учениками росходився, а часом і зорогував з ними. Оцим найбільше й треба пояснити те, що Кониського — ініціятора і фундатора загальної орґанізації не вибрано не тільки в почесні, а навіть і в звичайні члени Ради, тоді, як Житецького, який ставився до орґанізації байдуже, навіть ніякої участи не брав у її заснованню, бачучи в ній і політичні моменти, вибрано за почесного члена. Цим нанесено Кониському таку образу, якої він не міг забути до самої своєї смерти, а може це й прискорило його смерть, бо він, після зїзду того заслаб і хворів увесь час до самої смерти, щось років зо два.

М. В. Лисенко з поміж старших Українців, був найвідданіщий справі українського відродження і найсимпатичнійший по своїй вдачі, а через те і найбільш улюблений всіма, без ріжниці віку і світогляду і напрямку. Ще коли я приїхав 1881 року до Київа в перший раз, то й тоді вже Лисенко був найпопулярніщою людиною в Київі, не ітльки серед свідомих Українців а взагалі серед київського населення, як артист-музика, який часто уряджував концерти з своїм аматорським студентським хором, бо за часів Лорис-Мелікова, дозволено було, в супереч законові 76 року, співати публично і навіть уряджувати українські вистави на сцені. А серед Українців усякого віку він був безперечно найпопулярніщою людиною; в його помешканню збіралися українські студентські гуртки, а хто приїздив до Київа з провінції, то перш усього вдавався до Лисенка, де він знаходив привіт і ласку від господаря і довідувався про все, що діється в українських сферах не тільки Київа, а й всієї України, бо Лисенко раз-у-раз був в курсі всіх справ українських на всьому просторі землі української, довідуючись про них від приїзжих. Він здавна був членом Київської Старої Громади і належав у ній до чисто української, а не „українофільської" течії і був раз-у-раз з Антоновичем у найближчих відносинах. Коли почалися заходи коло заснування Загальної Орґанізації, то Лисенко прийняв у сених найближчу участь віддаючись їм всією душею і напосідався, щоб і старі громадяне увійшли в орґанізацію. Але останні в більшости поставилися до неї з недовіррям а декотрі то й неґативно, що страшенно обурювало Лисенка; він дорікав їм за заскорузлість, консерватизм і боязнь всякого поступу в українському руховi. Сам Лисенко був справді дуже чутливий і спочутливий до всього, що могло оживити справу відродження України в якій би то не було сфері, хоч би й зовсім йому чужій і невідповідаючій його вдачі: так він раз-у-раз з особливою повагою ставився до Драгоманова та його діяльности, до Франка та Павлика і до орґанізованої ними радикальної партії. Потім, коли я переїхав до Київа, і мало не щодня бачучись з ним, пізнав його ближче, то всією душею полюбив цього незабутнього благородного (шляхотного) українського „горожанина". Целком натурально, що перші загальні збори Всеукраїнської Орґанізації вибрали Лисенка на свого почесного члена і він, майже до самої смерти своєї, брав у справах орґанізації найближчу участь і був у ній одним з найдіяльніщих членів, але про се мова буде далі.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІЖ ПРИЯТЕЛЯМИ.

І.: Чому ти все так пеш і пеш?

ІІ.: Ой друже! Мене мама відмерла дуже скоро і я годований на пипці. Від тоді як так призвичаївсь до фляшки, що пю з неї навіть горівку.

—o—

МІЖ КУМАМИ.

І.: Кумонько, позичте мені трохи соли.

ІІ.: Не маю серденько, вийшла мені.

ІІІ.: Агі! А в вас що за господарство, що навіть соли не маєте!

—o—

РОЗУМНИЙ.

Пан: Чому ти не збудив мене в 7 годині, так як я тобі казав?

Слуга: Та бо, прошу пана, пан не дзвонили на мене, тай я не знав чи йти будити, чи ні.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В МЕНВИЛ І ОКОЛИЦЬ. ПОЗІР!
Укр. Ам. Кружок з Провіденс, Р. Ай.
відограє українську оперу в 3. діях
НАТАЛКА ПОЛТАВКА
в Укр. Нар. Домі в Манвил, Р. Ай.
В СУБОТУ, 29. МАРТА 1924
Початок точно о годині 6. вечер.
Вступ для старших 50 центів, для дітей 20 центів.
Спільну участь бере Укр. Орхестра і Укр. Хор зі славною українською солісткою з Великої України.
Проситься на той український вечер усіх Українців і Українок місцевих, з Вуйсокет і колоцих прибути.
КОМІТЕТ.

ПОДОРОЖУЮЧИ
між УКРАЇНОЮ І НЮ ЙОРКОМ
через
ДАНЦІҐ або ГАМБУРҐ
на славних „О" кораблях
ROYAL MAIL
Знаменита обслуга і кораблі дуже часто курсують.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

UKRAINSKE SLOVO PUBLISHING CO., Inc.,

NEW YORK CITY,

116 NASSAU STREET Tel. Beekman 0701
32 EAST 7TH STREET Tel. Dry Dock 3752

КАСІЄР: СТЕФАН ДЕМБІЦЬКИЙ ГОЛОВА: АЛЕКСАНДЕР КРИГА
ЗАКЛАДОВИЙ КАПІТАЛ $50.000. 500 УДІЛІВ $100 ОДИН

БАЖАЮЧИ ПОБІЛЬШИТИ ЗБУТ КНИЖОК В АМЕРИЦІ І КАНАДІ, ВПОРЯДКУВАТИ КНИГАРСЬКИЙ БІЗНЕС І ПІДНЕСТИ ЙОГО НА НАЛЕЖНУ ЙОМУ ВИСОЧИНУ, МИ ПРИСТУПИЛИ ДО АКТИВНОЇ ПРАЦІ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ, ППРИНЕСШИ СВІЙ МНОГОЛІТНІЙ ФАХОВИЙ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД, ПОЄДНАВШИ ЙОГО З МІСЦЕВИМИ ЗНАВЦЯМИ ТУТЕШНІХ ОБСТАВИН. — МИ СТАВИМО СОБІ ЗАВДАННЯМ, ЩОБИ ВСЮДИ ДЕ ЛИШЕ Є ХОТЬ НЕВЕЛИКИЙ ГУРТОК УКРАЇНЦІВ, МОГЛАБ МАТИ ШИРОКИЙ ДОСТУП УКРАЇНСЬКА КНИЖКА.

МИ ХОЧЕМО ЕВОЛЮЦІЙНО ПОШИРИТИ НАШІ СПРАВИ, ВІДКРИВАЮЧИ ВСЮДИ, ДЕ ЛИШЕ ЩЕ НЕМА, НОВІ КНИГАРНІ І ДОПОМОГАЮЧІ НАШИМ ФАХОВИМ ДОСВІДОМ І ТОВАРОМ ВЖЕ ІСТНУЮЧИМ.

$50.000 МИ УТВОРИЛИ АКЦІЙНУ СПІЛКУ З КАПІТАЛОМ $50.000
$35.000 ШЕРИ ВЖЕ РОЗІБРАНІ
$15.000 ЛИШАЮТЬСЯ ДЛЯ ШИРОКОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

ВСІМ, КОМУ Є ДОРОГА НАЦІОНАЛЬНА БІЗНЕСОВА УКРАЇНСЬКА СПРАВА, ХТО РІВНОЧАСНО ХОЧЕ ЗАРОБИТИ ГРОШІ І ПІДДЕРЖАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПРИЧИНИТИСЯ ДО ПОШИРЕННЯ ОСВІТИ СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ І КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, НЕХАЙ КУПИТЬ ШЕРИ Т-ВА „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО".

ЧИ КУРИТИ ШКІДЛИВЕ ЗДОРОВЛЮ?

За останніх десять літ запримітили лікарі у хорих нові симптоми (появи). Підчас останньої війни богато вояків хорувало наслідком надмірного курення. В останніх часах в Европі курять найбільше воєнні богачі і робітники. Інтелігенція з причини доріжні мусить відзвичаюватися від курення. Прикметою останніх літ є ще й це, що курить відносно дуже богато жінок.

Сьогодня вже незаперечено доказано, що шкідною частиною тютюну є нікотина. Краска зверхнього листка циґара не має ніякого значіння. Часто сорт „Кляро" має в собі більше нікотини як темне циґаро „Бразилія". Чим свіжіщий і вохкіщий є тютюн (нікотини 2 до 7%), тим сильніще ділає. Тютюн, що вже довго стояв на складі, виказує в куренню 50% нікотини менше. Лише „зелене" Гаванна є небезпечне, а таке, що було довше на складі, є відносно легке. Ще й сьогодня думають, що папіроси є шкідливіщі як циґара, та що в димі з люльки є менше нікотини як в циґарі. Також завдяки проладженню для торговлі (ферментація і т. д.) тратить тютюн на нікотині. Та важніщим є як куримо. Втягання носом збільшує незначно трійливу силу тютюну. Зате богато шкідливійшим є втягання диму у віддихові органи. Курець, що втягає дим лехкими або як кажуть „шлюкує", може проковтнути вісім разів більше нікотини.

Для вразливих людей шкідливе, трійливе є навіть, коли вони перебувають у одній кімнаті з курцями. Також порожній жолудок збільшує шкідність нікотини. Шкідний є також сік, який нагромаджується з тютюну; тому вразливіщі курці повинні все курити з циґарнички, в якій застромлено трохи вати.

Про приємність курення є все ще ошибочні погляди. Найбільше людей кажуть, що курять тому, „бо смакує". Инші підчеркують це, що з куренням „забувають усю журу", ще инші вважають курення побуджуючим засобом. Та тут треба зазначити, що нікотина ніколи не ділає побуджуючо, а навіть шкодить душевним функціям. Колиб курення приємно побуджувало, то з ним у парі йшли би приємні вражіння смаку, нюху, а навіть на лиці відчував би курець таке вражіння. А так не є. Треба тут також зазначити, що деякі курці таксамо не в силі здержатися від курення, як налоговий пяниця, що мусить „заспокоїти згагу" горівкою.

Ушкодження орґанізму наслідком затроєння тютюном є: гострі, що нечайно появляються і хронічні, що протягаються помало. Наслідки гострого затроєння нікотиною бачимо скоро — вже після двох годин є нікотина в мочі (урині). Дальші ознаки затроєння нікотиною є: непритомність, ослаблення, лотім запертий віддих, слинотока, блювота. Часто також завороти голови, дрож, болі голови, розстрій мочевих органів (заперта моч). Лице бліде, напружений живчик. Смертю кінчиться це затроєння уджe рідко. Після дванацяти годин чоловік може зовсім видужати.

Хронічне затроєння тютюном спричинює забурення серця й кровоносних судин. Вже наслідком незначних зворушень і малого фізичного напруження беться серце, що нераз обявляється навіть стисненням серця і нишими серцевими болями. У старих людей часто тяжко сконстатувати, чи дана недуга послідувала наслідком звапнення жил чи наслідком надмірного курення. Часто звапнення жил наступає наслідком надмірного курення. Проф. берлінської клініки др. Фірбрінґен у „часописі для лікарського образування" каже, що тяжке затроєння нікотиною сконстатував був у одного російського міністра, який говорив, що „мудро є здержатися з куренням на сотому папіросі на один день". Досвід на звірятах, а саме на серці жаби виказав, що тютюневою отруєю можна викликати ушкодження мязів. У крілика можна затроєннам нікотиною змінити внутрішні судини. Та взагалі треба підчеркнути, що шкідний вплив тютюну найбільше шкодить людям хорим на серце. Тому такі люде вже радще повинні курити циґара віднікотиновані.

Постійний нежит (хронічний, бронхіяльний) є прикметою тих курців, що курять через ніс і через лехки. Такий нежит, то наслідок подразнення слизної оболони. Деякі курці кажуть, що курення помагає їм у виділюванню слизи. Та таке пояснення нема що й брати поважно. Не можна теж, так від руки заперечити, що курення не пособляє розвоєви рака в горлі.

Дуже прикрі є ушкодження жолудка й кишок. Лікар пізнає ці недуги по почорнілих зубах хорого. Недужий нарікає на брак опетиту й жолудковий нежит. Справа мається так як з пяницями, коли вони здержаться від алькоголю, та появиться апетит і устануть болі в жолудку. Пристрасні курці кажуть, що курення заступає мі поживу. Колиб так і було, то це не є доброю признакою, лише хоробливим симптомом, шкідливим для відживлювання.

СКОШЕНИЙ ЦВІТ

виїмок з галицьких образків, повість Василя Барвінка (Володимира Барвінського), друге видання, із вступом Богдана Лепкого.

Ціна 75 центів.
„S V O B O D A",
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

NORTH ARLINGTON, напроти публичної школи на Ridge Road, лоти 25x100, $200 завдатку, $15 місячно. Всі уліпшення, вода, газ, електрика, хідники. Будувати можна сейчас. Будівельні позички. PUBLIC SERVICE DEVELOPMENT CORP., 123 Liberty St., New York City. 67-75

ПО СЛУЧАЮ СТАРОСТИ продаєся богата фарма 780 акрів, 300 акрів орного поля, решта будівничий ліс і пасовиско. Великий овочевий сад, велика річка де можна ловити рибу, гарний дім на 14 кімнат, стайня для коров і коний, та пять других будинків, сайло, ґарадж, 40 голов реґістрованого скота, 6 коний, 450 курий, 10 безрог, всі машини потрібні на великій фармі, 2 і пів милі до міста. Ціна $17.000, готівкою $6000. 66-71

P. OWDY,
194 Ave. A, близько 12-ої улиці,
New York City.

ПОЛУДНЕВА ПЕНСИЛВАНІЯ в сусідстві фабричного міста Quakertown, між своїми людьми, в гарній теплій околиці, близько великих міст як Philedelphia, Norristown, Allentown і Bethlehem, де є добрий збут, добра ціна на фармерські продукти, від 1 до 300 акрів за умірковану ціну. По інформації пишіть до: 59—

JOSEPH MOZYNSKY,
Quakertown, Pa.

ВЕЛИКА ДЕШЕВІСТЬ

Фарма 125 акрів, пів милі до міста, стації, школи і склепів на сошаній дорозі, мусить продатися по причині старости, дім з 12 кімнат, велика барна і 6 других будинків. Вся машинерія і трактор, 3 коні, 21 коров, 6 телят, 1 бик, 7 безрог і 200 курий. Прийдіть і зголосіться до: 70-2

J. OLEKSIAK,
Manville, N. J.

ПРОДАМ ТАНО ФАРМУ

30 акрів в South Coventry, Conn., коло Willimantic, добра урожайна земля, добре пасовиксо про худобу, досить ліса до потреби і на опаль, новий дім з 7 кімнат і нова баня зі стаком і знарядами, коло стріт кари і коло стації. Причина продажи, що хочу їхати до старого краю. Адрес: 71-3

MICHAEL SHIRSHAC,
R. F. D., So. Coventry, Conn.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФРАМИ!

1) 40 акрів, дім з 8 кімнат, огривання і другі будинки, коло стріткари, 2 милі від міста $6800
2) 6 акрів, дім з 6 кімнат, гарадж на дві машини і другі будинки, 2 милі від міста $3800
3) 56 акрів, дім з цегли з 9 кімнат, другі будинки, 4 коні, 6 коров, 1 бик, 200 курий, вся рільнича машинерія, 1 миля від міста $10.000
4) 40 акрів, камінний дім з 8 кімнат, другі будинки, 3 коні, 6 коров, 3 милі від міста $10.000
5) 17 акрів, камінний дім з 10 кімнат, електрика, телефон, огривання, пів милі до міста $9.000
6) 32 акри, дім з 6 кімнат, другі будинки $4.500
7) 57 акрів, камінний дім з 8 кімнат, нові другі будинки..........$6.000
8) 28 акрів, дім з 6 кімнат, другі будинки $5.500

По близші інформації прошу голоситися особисто або листовно до правдиво української канцелярії нотаріяльної: 71,73,75,77

ГРИГОРИЙ ПИПЮК,
611 Ridge Ave., Allentown, Pa.
Bell Phone: 835 J.

ДОМИ! $100 ДОМИ!

Кождий з нас може бути властителем 10,000 кв. стіп землі і дому, а притім ховати кури і корову, єсли можете дати $100 на початок. Дім на 4 або 5 кімнат від $1,000 до $1,500 на ваше бажання, на місячні сплати по $10. Ці малі фарми положені 5 миль від Ню Йорку де є много фабрик в котрих кождий може мати забезпечену працю. Зголошуйтесь до: SLAVONIAN HOMES CO., 206 Broadway, Room 244, New York.

ФАРМИ! ФАРМИ!

Вдова мусить продати свою фарму 30 акрів гарної рівної землі, ліс, сад, дім з 7 кімнат, стодола, 8 курників для 3000 курий, 6 інкубаторів на 500 яєць один, 1000 курий, корова, кінь і вся машинерія, 1 миля до міста. Ціна $5000, готівкою $2500. 71-76

Фарма 300 акрів, 150 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, велика ріка на фармі, сад, гарний дім з 10 кімнат, велика стодола і другі гарні забудовання, 12 коров, 2 коні, 200 курий, фармерська машинерія, школа при фармі, 2 милі до міста. Ціна $7500, готівкою $2000.

P. OWDY,
194 Avenue A, близько 12. улиці,
New York City.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

Гарний случай купити фарму поки не засіяна, 175 акрів землі, 90 акрів орного поля, решта пасовиско і будівничий ліс, великий сад, ріка, гарний дім з усіми уліпшеннями, 3 великі стодоли, 2 курники, сайло, 20 коров, 3 коні, 500 курий, 20 гусий, і вся потрібна машинерія, 1 миля до міста. Ціна за все $8000, готівкою $3000.

Фарма 125 акрів, будівничий ліс, сад, ріка, новий дім і 6 других будинків, 10 коров, 5 ялівок, 2 гарні коні, 500 курий, 3 безроги, вся машинерія. Ціна $5900, готівкою $2000. 71-76

S. POKUTNY,
430 E. 5th Street, New York City

ФАРМИ 75 МИЛЬ ВІД НЮ ЙОРКУ.

93 акри, ліс і пасовиско, будинки нові, дім на 12 кімнат, вода і газ до освітлення, 7 акрів пшениці, 26 коров, 2 коні, дріб, автомобіль, машинерія, в місті, $7000 приходу в рік, гарний сад і ріка. Ціна $16.000, вплати $4000.

130 акрів, ліс, сад, містова вода і світло, будинки нові і великі, дім на 8 кімнат, 10 коров, 2 коні, дріб, автомобіль, до $4000 приходу в рік. Ціна $11.00, вплати $5000. 71-74

Голоситись по 6. годині вечер до:

ПАВЛО КУТИНСЬКИЙ,
263 Avenue B, bet. 15 & 16 St., 3 floor
New York City

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ!

Отсим подаємо до відома всіх інтересованих, що International Bureau of Commerce видасть в коротці „Український Альманах" котрий буде складатися з двох частий.

Перша часть буде містити в собі короткий очерк історії, географії, етнографії і літератури України, друга часть спис і альфабетичний адресат всіх Українців в Америці і Канаді, як також адреси всіх наших національних, наукових, гуманітарних, торговельних і промислових інституцій.

Длятого проситься всі висше згадані інституції, як також всіх в тім інтересованих присилати нам свої точні адреси, се є: імя і назвиско, заняття, околицю, місто, улицю і число свого помешкання, щоби ми могли помістити його в своїм альманаху.

Листи просимо слати на слідуючу адресу:

INTERNATIONAL BUREAU OF COMMERCE,
30 E. 7th Street, New York, N. Y.
U. S. A.

ДОПИСІ

МОНЕССЕН, ПА.

Віче і складка.

Дня 9. марта відбулося у нас віче, на якому головним бесідником був д. В. Целевич. Він представив зібраним тяжке положення нашого народу під ляцькою окупацією і обовязок американської еміґрації щоби стати своїм людям до помочи.

Говорив тако жд. Онуферко з Пітсбурґу, і місцевий дякоучитель, д. Стецик, недавно прибувший з Галицької України. Оба бесідники завзивали присутних до солідної праці на поли національного відродження тай до матеріяльної допомоги рідному краєви.

Зложено на підмогу батьківщині $50.00. По 5.00 зложили: о. А. Іванишин, Даниїл Стецик, І. Онуферко; по 3.00: Григорій Лазар і Антін Гирча; по 1.00: Іван Мищишин, Андрей Пельц, Николай Піх, Николай Куць, Роман Ромко, Николай Кудлик, Григорій Охота, Вас. Лібович, Юстина Янковська, Ілько Фаль, Василь Січка, Петро Левицький, Андрей Опар, Анна Келяр, Марія Кунька, Ангела Мищишин і Андрей Куць; по 50 цнт.: Андрей Боївка, Олекса Тисячний, Дмитро Ірод, Іван Крупяник, Зофія Піх, Михаліна Янковська, Василь Драґан, Марія Солян, Анна Гаргай, Ник. Фіґель, Н. Перевозний, Юстин Кволик, Василь Станішовський і Володимир Іванишин 80 цнт.; по 25 цнт.: Николай Хомош, Василь Боївка, Єлена Стисла, В. Костура, Д. Боївка, А. Шовтис, Іван Процанин, І. Кудлик, Н. Ковальчук, А. Боївка, Н. Костура, М. Височанський, Н. Теліщак, Афтан Чайка, П. Гуменич; Ю. Гуменич 30 цнт.; решта дрібними датками.

Віче відбулося спокійно і гарно. Вічевик.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Збірка на народні цілі.

На будову читальні „Просвіти" в Палагичах, повіт Товмач, зложили жертви слідуючі: по 5.00: Іван Шкварок, Павло Харкавий і Олекса Лицовський; Андрій Рудович 3.00; по 2.00: Вас. Чуйко, Лукіян Чуйко і Ст. Сподарик; Анна Куцик 1.00; Зофія Станкевич 50 цнт., а дрібними датками 1.50. Разом усього 27 дол. Гроші вислано долярами на руки Семена Безуса в Палагичах.

Всім жертводавцям сердечна подяка. Хто хотівби дізнатися більше про усю справу, хай напише на мою адресу. Ів. Шкварок, 2922 W. 40 Place, Chicago, Ill.

ЛІЧНИЧІ ЗІЛЛЯ

На жолудок	$1.00
На нирки	$1.50
На груди	$1.50
На травлення, гази і болі	$1.25

Тих чотири роди зілля повинні бути в кождій хаті. За добір ручимо. Пишіть до: 67,69,71

BETA SIGMA HERBS CO.,
212 East 17th Street,
New York, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
лічить найновіщою методою рівні задавнені недуги.
210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2 до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ХИРОПРАКТИКА
верне утрачене здоровля
ДР. В. БОРАК
(школи Палмера)
628 Humboldt St., ріг Driggs Ave.
Greenpoint, Brooklyn, N. Y.
Години: 2 до 5; 6 до 8 у вечер.

SANTAL MIDY
КАТАР МІХУРА

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами
SANYKIT
Охоронич для мущин
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цнт., Kit (4's) $1.00
У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B,
92 Beekman St.,
New York
Пишіть по циркуляр

ШКІЛКА ДЕРЕВ І КОРЧІВ ОВОЧЕВИХ І ОЗДІБНИХ
DMYTRO SHABAN, Nursery,
WILLIMANSETT, MASS.
Дерева овочеві (щепи) в доборових ґатунках всякого рода як: яблінки, грушки, сливки, черешні, бросквині (peaches), вишні, дерева тінисті, корчі оздібні, рожі, малини, виногради (grapes), деревця шпилькові, живоплоти і т. п. Висилаєсь тільки сильнійші окази відповідно закорінені а за поріст ґарантуєсь. Єсли котре не прийметься, даєсь безплатно друге. Усі деревця суть інспектовані через місцевий стейт Массачусетс.
Даєсь інформації як садити, як з ними пізнійше обходитись щоби дочекатися пожитку.
Пишіть по цінник на повисший адрес.

З ЖИТТЯ БЕЗПАРТІЙНИХ СЕЛЯН НА УКРАЇНІ

Київський „Більшовик" подає дуже богато матеріялів про життя селян-незаможників, про селянські зїзди і т. д. Один такий безпартійний зїзд селян в містечку Стеблеві Шевченківської округи на Київщині відбувся дня 17. лютого ц. р. За „Більшовиком" ч. 44 подаємо звіт з цього безпартійного селянського зїзду в цілости, бо він дуже характеристичний для большевицької тактики у відношенню до безпартійного селянства та дає цікаві інформації про те, чим наше селянство на Україні само інтересується а чим його хочуть заінтересувати комуністи.

Звіт представляється ось як: „На селянську безпартійну конференцію прибуло до 250 селян, переважно незаможників. На конференції були також присутні: представники робітників Стебелівської та Сліцанської цукроварень. До всіх питань, які обговорювалися на конференції, делеґати-селяне ставилися уважно, про що свідчили численні виступи делеґатів по тому чи иншому питанню. Повістка денна конференції була така: 1) про смерть Леніна, 2) завдання партії на селі, 3) інформація про Всеукраїнський та Всесоюзний зїзди Над. Найбільше викликав запитань з боку делеґатів доклад про завдання партії на селі, тому, що в докладі було зазначено і завдання кооперації і колективізація сільського господарства і сільсько-господарського кредиту та землеустрою

Делеґати заявляли, що селянство прагне сільсько-господарського кредиту, але сільсько-господарське кредитування звязане з низкою формальної тяганини. Тому щоби прискорити справу кредитування села, делеґати висловлювалися за скороченням формальности одержання кредиту.

В справі землеустрою конференція висловилася проти одрубів та хуторів і ухвалила переводити в своєму районі землеустрій, який би сприяв колективізації сільського господарства. В своїх постановах конференція ухвалила, щоби учні Леніна комуністи виконали всі заповіти Іліча. Також ухвалено конференцією, щоби компартія більш прислухувалася до потреб села. В справі сільсько-господарської кооперації було ухвалено, щоби всі радянські установи та громадські орґанізації на селі допомагали кооперації, бо кооперація є ступінь до соціялізму, як сказав Іліч.

Делеґатами було також ухвалено звернутися до Губкому та Губвиконкому, щоби вони частійше улаштовували такі селянські конференції на місцях, де незаможне селянство могло би обмірковувати всі питання селянського життя.

? ВИ ТАКОЖ ?
ЗБИРАЄТЕСЬ ДО КРАЮ

щоб моглисьте помагати при весняних роботах або на відвідини на свята? — Забезпечіть собі місце на доброму і скорому корабли, пишіть по шифкарту до:

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

Не забувайте за Великодний подарунок для старого краю. —Гроші висилаємо скоро, безпечно і по найнизшим цінам.

Виготовлюємо краєві нотаріяльні і правні справи.

Ваші ощадности можете безпечно складати собі у

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

РОГАТИНЦІ В АМЕРИЦІ!

Передплачуйте „Рогатинця" для Ваших родин і громад у старім краю по 1. дол. нарік. Адреси й гроші посилати в реджістрованих листах, у подвійній коверті, на адресу:

REDAKCIJA „ROHATYNEC",
Rohatyn, East. Galicia, Europe.

Трете число „Рогатинця" висилається тільки цим Землякам в Америці, які вислали бодай частину передплати.

„Рогатинець" — це независимий ні від кого часопис, не дістає ніяких субвенцій, тому щедро складайте підмоги на пресовий фонд і приєднуйте як найбільше передплатників!

Не дайте дрімати рідному повітові в тяжку й одвічальну хвилю. 70-74

Тямте на слова Т. Шевченка, що найбільша сила в рідним слові: „Я на сторожі поставлю слово!"

Передплата до Америки річно $1.20.

ФР. І. ОЛЕКСИНСЬКИЙ
БЮРО ШИФКАРТОВЕ І НОТАРІЯЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ
Знаний в тутешній околиці від літ
ВИСИЛАЄ ГРОШІ ДО ГАЛИЧИНИ
та инших частей світа тільки в долярах.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ
на найліпші та вигідні кораблі по чисто компанічних цінах і помагає при доставленню пашпортів.
Спроваджує родини з краю і полагоджує всі потрібні документи при пашпортах і візах.
ВІДДІЛ НОТАРІЯЛЬНИЙ
під проводом правника, виробляє всі документи, як контракти, повномочія, посередничить в процесах крайових, перепроваджує справи спадкові і табулярні.
Посередничить при купнах і проданях
домів, лотів, фарм і шторів.
По інформації голосіться до
ФР. І. ОЛЕКСИНСЬКИЙ
111-115 E. 7th St., New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ Юрка Циктора у важних фамілійних справах. Має перебувати в Пітсбурґу, Па., або околици. Хтоби про него знав або він сам зволить зголоситися до мене: 70-72

МАТІЙ МАНДЗЯК,
121 South Park St., Elizabeth, N. J.

ПОШУКУЮ свого краяна Дмитра Дрончек, родом з села Росохватець, повіт Скалат. Маю дуже важну справу. Хтоби о нім знав або він сам, прошу зголоситися листовно до: 70-71

PETER KOWALCZUK,
P. O. Box 103, Hazleton, Pa.

NORTH ARLINGTON, напроти публичної школи на Ridge Road; $200 завдатку, $15 місячно вибудує з чотири, пять, шість кімнат хату на легких услівях. E. MELZER, 123 Liberty St., New York City. 67-75

ПОТРІБНО ДВІСТА РОДИН, котрі хотять посідати свої хати і можуть вложити $200 або більше; до вибору 4-5-6 кімнат хати; легкі услівя: MELZER, Room 401, 203 Liberty Street, New York City. 67-75

ПО ПРИЧИНІ непорозумінь з теперішним спільником, пошукую иншого спільника або спродам свою часть в бучерни і гросерни в добрім положенню. Голоситись до: 68-71

S. SZEPTYCKI,
351 New Street, Newark, N. J.

ТРОХА ЗЕМЛІ і життє: зменшіть дорожнечу життя; плекайте кури і огородовину, $200 завдатку; $15 місячно; реальність близько школи, склепів, стріткар і авто-босів; пять центів до Нюварку; вибір 5-6 кімнат хати; легкі услівя. OWNER, Room 401, 123 Liberty St., New York City. 67-75

УКРАЇНКА
інтелігентна, в середнім віку, вдова або старша панна потрібна до заряду дому. Платня після умови. Голоситися листовно до: 67-72

CONSTANTYN NOWAK,
103 N. Eighth St., St. Louis, Mo.

PAIN-EXPELLER
ЛІНІМЕНТ ВЕЛИКОЇ СЛАВИ
На болі мускулів і вязів. На болі в грудях і плечах.
Для злекшення торгаючих болісних шарпань невральгії. На ударення і покалічення.
Майте бутельку під руками— не знаєте хвилі, коли буде Вам потрібний. До набуття у аптиках по 35 і 70 цнт.
F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th Street,
Brooklyn, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники
Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші.
2157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253